CATULLI CARMINA

CATULLI CARMINA

EDITED BY

THE DEPARTMENT OF LATIN

SMITH COLLEGE

D. C. HEATH AND COMPANY

BOSTON NEW YORK CHICAGO LONDON

2 D 5

PRINTED IN U.S.A.

THIS edition is intended primarily for use in Freshman classes. The editors, while in general following closely the best manuscript tradition, have aimed to make a readable text with few lacunae and with difficulties of orthography reduced to the minimum.

November 1, 1923.

CATULLUS

1

Cui dono lepidum novum libellum
arida modo pumice expolitum?
Corneli, tibi: namque tu solebas
meas esse aliquid putare nugas,
iam tum cum ausus es unus Italorum
omne aevum tribus explicare chartis
doctis, Iuppiter! et laboriosis.
Quare habe tibi quidquid hoc libelli
qualecumque; quod, o patrona virgo,
plus uno maneat perenne saeclo.

2

Passer, deliciae meae puellae,
quicum ludere, quem in sinu tenere,
cui primum digitum dare appetenti
et acris solet incitare morsus,
cum desiderio meo nitenti
carum nescio quid libet iocari,
et solaciolum sui doloris,
credo, ut tum gravis adquiescat ardor:
tecum ludere sicut ipsa possem
et tristis animi levare curas!
Tam gratum est mihi quam ferunt puellae
pernici aureolum fuisse malum,
quod zonam soluit diu ligatam.

3

Lugete, o Veneres Cupidinesque
et quantum est hominum venustiorum.
Passer mortuus est meae puellae,
passer, deliciae meae puellae,
quem plus illa oculis suis amabat:
nam mellitus erat suamque norat
ipsam tam bene quam puella matrem.
Nec sese a gremio illius movebat,
sed circumsiliens modo huc modo illuc
ad solam dominam usque pipiabat.
Qui nunc it per iter tenebricosum
illud, unde negant redire quemquam.
At vobis male sit, malae tenebrae
Orci, quae omnia bella devoratis!
Tam bellum mihi passerem abstulistis.
O factum male! Io miselle passer!
Tua nunc opera meae puellae
flendo turgiduli rubent ocelli.

4

Phasellus ille quem videtis, hospites,
ait fuisse navium celerrimus,
neque ullius natantis impetum trabis
nequisse praeterire, sive palmulis
opus foret volare sive linteo.
Et hoc negat minacis Hadriatici
negare litus insulasve Cycladas
Rhodumque nobilem horridamque Thraciam,
Propontida trucemque Ponticum sinum,
ubi iste, post phasellus, antea fuit
comata silva: nam Cytorio in iugo
loquente saepe sibilum edidit coma.
Amastri Pontica et Cytore buxifer,

tibi haec fuisse et esse cognitissima
ait phasellus: ultima ex origine
tuo stetisse dicit in cacumine,
tuo imbuisse palmulas in aequore,
et inde tot per impotentia freta
erum tulisse, laeva sive dextera
vocaret aura, sive utrumque Iuppiter
simul secundus incidisset in pedem.
Neque ulla vota litoralibus deis
sibi esse facta, cum veniret a mari
novissime hunc ad usque limpidum lacum.
Sed haec prius fuere; nunc recondita
senet quiete seque dedicat tibi,
gemelle Castor et gemelle Castoris.

5

Vivamus, mea Lesbia, atque amemus,
rumoresque senum severiorum
omnes unius aestimemus assis.
Soles occidere et redire possunt;
nobis cum semel occidit brevis lux,
nox est perpetua una dormienda.
Da mi basia mille, deinde centum,
dein mille altera, dein secunda centum,
deinde usque altera mille, deinde centum;
dein, cum milia multa fecerimus,
conturbabimus illa, ne sciamus
aut ne quis malus invidere possit
cum tantum sciat esse basiorum.

6

Flavi, delicias tuas Catullo,
ni sint inlepidae atque inelegantes,
velles dicere nec tacere posses.

Verum nescio quid febriculosi
scorti diligis; hoc pudet fateri.
Nam te non viduas iacere noctes
nequiquam tacitum cubile clamat
sertisque ac Syrio fragrans olivo,
pulvinusque peraeque et hic et ille
attritus, tremulique quassa lecti
argutatio inambulatioque.
Nam nil stupra valet, nihil, tacere.
Cur? Non tam latera ecfututa pandas,
ni tu quid facias ineptiarum.
Quare, quidquid habes boni malique,
dic nobis. Volo te ac tuos amores
ad caelum lepido vocare versu.

7

Quaeris quot mihi basiationes
tuae, Lesbia, sint satis superque.
Quam magnus numerus Libyssae harenae
lasarpiciferis iacet Cyrenis,
oraclum Iovis inter aestuosi
et Batti veteris sacrum sepulcrum;
aut quam sidera multa, cum tacet nox,
furtivos hominum vident amores:
tam te basia multa basiare
vesano satis et super Catullo est,
quae nec pernumerare curiosi
possint nec mala fascinare lingua.

8

Miser Catulle, desinas ineptire
et quod vides perisse perditum ducas.
Fulsere quondam candidi tibi soles,
cum ventitabas quo puella ducebat

amata nobis quantum amabitur nulla.
Ibi illa multa tum iocosa fiebant,
quae tu volebas nec puella nolebat.
Fulsere vere candidi tibi soles.
Nunc iam illa non vult; tu quoque, impotens, noli,
nec quae fugit sectare, nec miser vive,
sed obstinata mente perfer, obdura.
Vale, puella: iam Catullus obdurat
nec te requiret nec rogabit invitam.
At tu dolebis, cum rogaberis nulla.
Scelesta, vae te! Quae tibi manet vita!
Quis nunc te adibit? Cui videberis bella?
Quem nunc amabis? Cuius esse diceris?
Quem basiabis? Cui labella mordebis?
At tu, Catulle, destinatus obdura.

9

Verani, omnibus e meis amicis
antistans mihi milibus trecentis,
venistine domum ad tuos Penates
fratresque unanimos anumque matrem?
Venisti. O mihi nuntii beati!
Visam te incolumem audiamque Hiberum
narrantem loca, facta, nationes,
ut mos est tuus, applicansque collum
iucundum os oculosque saviabor.
O quantum est hominum beatiorum,
quid me laetius est beatiusve?

10

Varus me meus ad suos amores
visum duxerat e foro otiosum,
scortillum, ut mihi tunc repente visum est,
non sane inlepidum neque invenustum.

Huc ut venimus, incidere nobis
sermones varii, in quibus, quid esset
iam Bithynia, quo modo se haberet,
ecquonam mihi profuisset aere.
Respondi id quod erat: nihil neque ipsis
nec praetoribus esse nec cohorti,
cur quisquam caput unctius referret,
praesertim quibus esset inrumator
praetor, nec faceret pili cohortem.
"At certe tamen," inquiunt, "quod illic
natum dicitur esse comparasti,
ad lecticam homines." Ego, ut puellae
unum me facerem beatiorem,
"Non," inquam, "mihi tam fuit maligne
ut, provincia quod mala incidisset,
non possem octo homines parare rectos."
At mi nullus erat, neque hic neque illic,
fractum qui veteris pedem grabati
in collo sibi collocare posset.
Hic illa, ut decuit cinaediorem,
"Quaeso," inquit, "mihi, mi Catulle, paulum
istos commoda: nam volo ad Sarapim
deferri." "Mane," inquii puellae,
"istud quod modo dixeram me habere,
fugit me ratio: meus sodalis
Cinna est Gaius; is sibi paravit.
Verum, utrum illius an mei, quid ad me?
Utor tam bene quam mihi pararim.
Sed tu insulsa male et molesta vivis,
per quam non licet esse neglegentem!"

11

Furi et Aureli, comites Catulli,
sive in extremos penetrabit Indos,
litus ut longe resonante Eoa
  tunditur unda,

sive in Hyrcanos Arabesque molles,
seu Sacas sagittiferosque Parthos,
sive quae septemgeminus colorat
  aequora Nilus,

sive trans altas gradietur Alpes
Caesaris visens monimenta magni,
Gallicum Rhenum horribilesque ulti-
  mosque Britannos,

omnia haec, quaecumque feret voluntas
caelitum, temptare simul parati,
pauca nuntiate meae puellae
  non bona dicta.

Cum suis vivat valeatque moechis
quos simul complexa tenet trecentos,
nullum amans vere sed identidem omnium
  ilia rumpens.

Nec meum respectet, ut ante, amorem
qui illius culpa cecidit velut prati
ultimi flos, praetereunte postquam
  tactus aratro est.

12

Marrucine Asini, manu sinistra
non belle uteris in ioco atque vino:
tollis lintea neglegentiorum.

Hoc salsum esse putas? Fugit te, inepte;
quamvis sordida res et invenusta est.
Non credis mihi? Crede Pollioni
fratri, qui tua furta vel talento
mutari velit: est enim leporum
disertus puer ac facetiarum.
Quare aut hendecasyllabos trecentos
exspecta aut mihi linteum remitte,
quod me non movet aestimatione
verum est mnemosynum mei sodalis.
Nam sudaria Saetaba ex Hiberis
miserunt mihi muneri Fabullus
et Veranius. Haec amem necesse est
et Veraniolum meum et Fabullum.

13

Cenabis bene, mi Fabulle, apud me
paucis, si tibi di favent, diebus,
si tecum attuleris bonam atque magnam
cenam, non sine candida puella
et vino et sale et omnibus cachinnis.
Haec si, inquam, attuleris, venuste noster,
cenabis bene: nam tui Catulli
plenus sacculus est aranearum.
Sed contra accipies meros amores
seu quid suavius elegantiusve est.
Nam unguentum dabo quod meae puellae
donarunt Veneres Cupidinesque,
quod tu cum olfacies, deos rogabis
totum ut te faciant, Fabulle, nasum.

14

Ni te plus oculis meis amarem,
iucundissime Calve, munere isto

odissem te odio Vatiniano.
Nam quid feci ego quidve sum locutus,
cur me tot male perderes poetis?
Isti di mala multa dent clienti
qui tantum tibi misit impiorum!
Quod si, ut suspicor, hoc novum ac repertum
munus dat tibi Sulla litterator,
non est mi male sed bene ac beate,
quod non dispereunt tui labores.
Di magni, horribilem et sacrum libellum!
Quem tu scilicet ad tuum Catullum
misti, continuo ut die periret,
Saturnalibus, optimo dierum!
Non non hoc tibi, salse, sic abibit.
Nam, si luxerit, ad librariorum
curram scrinia, Caesios, Aquinos,
Suffenum, omnia colligam venena,
ac te his suppliciis remunerabor.
Vos hinc interea valete, abite
illuc, unde malum pedem attulistis,
saecli incommoda, pessimi poetae.

14 b

Si qui forte mearum ineptiarum
lectores eritis manusque vestras
non horrebitis admovere nobis,
. . . . . .

15

Commendo tibi me ac meos amores,
Aureli. Veniam peto pudentem,
ut, si quidquam animo tuo cupisti
quod castum expeteres et integellum,
conserves puerum mihi pudice,

non dico a populo (nihil veremur
istos, qui in platea modo huc modo illuc
in re praetereunt sua occupati),
verum a te metuo tuoque pene
infesto pueris bonis malisque.
Quem tu qua libet, ut libet, moveto
quantum vis, ubi erit foris paratum.
Hunc unum excipio, ut puto, pudenter.
Quod si te mala mens furorque vecors
in tantam impulerit, sceleste, culpam,
ut nostrum insidiis caput lacessas,
a! tum te miserum malique fati,
quem attractis pedibus patente porta
percurrent raphanique mugilesque.

16

Pedicabo ego vos et inrumabo,
Aureli pathice et cinaede Furi,
qui me ex versiculis meis putastis,
quod sunt molliculi, parum pudicum.
Nam castum esse decet pium poetam
ipsum, versiculos nihil necesse est,
qui tum denique habent salem ac leporem,
si sunt molliculi ac parum pudici
et quod pruriat incitare possunt,
non dico pueris, sed his pilosis
qui duros nequeunt movere lumbos.
Vos, qui milia multa basiorum
legistis, male me marem putatis?
Pedicabo ego vos et inrumabo.

17

O Colonia, quae cupis ponte ludere longo,
et salire paratum habes (sed vereris inepta

crura ponticuli assulis stantis in redivivis
ne supinus eat cavaque in palude recumbat),
sic tibi bonus ex tua pons libidine fiat
in quo vel Salisubsili sacra suscipiantur,
munus hoc mihi maximi da, Colonia, risus.
Quendam municipem meum de tuo volo ponte
ire praecipitem in lutum per caputque pedesque,
verum totius ut lacus putidaeque paludis
lividissima maximeque est profunda vorago.
Insulsissimus est homo, nec sapit pueri instar
bimuli tremula patris dormientis in ulna.
Cui cum sit viridissimo nupta flore puella
(et puella tenellulo delicatior haedo,
adservanda nigerrimis diligentius uvis),
ludere hanc sinit ut libet, nec pili facit uni,
nec se sublevat ex sua parte, sed velut alnus
in fossa Liguri iacet suppernata securi,
tantundem omnia sentiens quam si nulla sit usquam,
talis iste meus stupor nil videt, nihil audit;
ipse qui sit, utrum sit an non sit, id quoque nescit.
Nunc eum volo de tuo ponte mittere pronum,
si pote stupidum repente excitare veternum
et supinum animum in gravi derelinquere caeno,
ferream ut soleam tenaci in voragine mula.

21

Aureli, pater esuritionum,
non harum modo sed quot aut fuerunt
aut sunt aut aliis erunt in annis,
pedicare cupis meos amores.
Nec clam: nam simul es, iocaris una,
haerens ad latus omnia experiris.
Frustra: nam insidias mihi instruentem
tangam te prior inrumatione.

Atque id si faceres satur, tacerem;
nunc ipsum id doleo, quod esurire,
a! meme, puer et sitire discet.
Quare desine, dum licet pudico,
ne finem facias, sed inrumatus.

22

Suffenus iste, Vare, quem probe nosti,
homo est venustus et dicax et urbanus,
idemque longe plurimos facit versus.
Puto esse ego illi milia aut decem aut plura
perscripta, nec sic, ut fit, in palimpseston
relata: chartae regiae, novi libri,
novi umbilici, lora rubra membranae,
derecta plumbo et pumice omnia aequata.
Haec cum legas tu, bellus ille et urbanus
Suffenus unus caprimulgus aut fossor
rursus videtur: tantum abhorret ac mutat.
Hoc quid putemus esse? Qui modo scurra
aut si quid hac re tritius videbatur,
idem infaceto est infacetior rure
simul poemata attigit, neque idem umquam
aeque est beatus ac poema cum scribit:
tam gaudet in se tamque se ipse miratur.
Nimirum idem omnes fallimur, neque est quisquam
quem non in aliqua re videre Suffenum
possis. Suus cuique attributus est error
sed non videmus manticae quod in tergo est.

23

Furi, cui neque servus est neque arca
nec cimex neque araneus neque ignis,
verum est et pater et noverca quorum
dentes vel silicem comesse possunt,

est pulchre tibi cum tuo parente
et cum coniuge lignea parentis.
Nec mirum: bene nam valetis omnes,
pulchre concoquitis, nihil timetis,
non incendia, non graves ruinas,
non facta impia, non dolos veneni,
non casus alios periculorum.
Atqui corpora sicciora cornu
aut si quid magis aridum est habetis
sole et frigore et esuritione.
Quare non tibi sit bene ac beate?
A te sudor abest, abest saliva
mucusque et mala pituita nasi.
Hanc ad munditiem adde mundiorem:
quod culus tibi purior salillo est,
nec toto decies cacas in anno,
atque id durius est faba et lapillis;
quod tu si manibus teras fricesque,
non umquam digitum inquinare possis.
Haec tu commoda tam beata, Furi,
noli spernere nec putare parvi;
et sestertia quae soles precari
centum desine: nam sat es beatus.

24

O qui flosculus es Iuventiorum,
non horum modo, sed quot aut fuerunt
aut posthac aliis erunt in annis,
mallem divitias Midae dedisses
isti cui neque servus est neque arca,
quam sic te sineres ab illo amari.
"Quid? Non est homo bellus?" inquies. Est;
sed bello huic neque servus est neque arca.
Hoc tu, quam libet, abice elevaque;
nec servum tamen ille habet neque arcam.

25

Cinaede Thalle, mollior cuniculi capillo
vel anseris medullula vel imula oricilla
vel pene languido senis situque araneoso,
idemque, Thalle, turbida rapacior procella
cum luna vestiarios ostendit oscitantes,
remitte pallium mihi meum quod involasti
Sudariumque Saetabum catagraphosque Thynos,
inepte, quae palam soles habere tamquam avita.
Quae nunc tuis ab unguibus reglutina et remitte,
ne laneum latusculum manusque mollicellas
inusta turpiter tibi flagella conscribillent,
et insolenter aestues velut minuta magno
deprensa navis in mari vesaniente vento.

26

Furi, villula vestra non ad Austri
flatus opposita est neque ad Favoni
nec saevi Boreae aut Apheliotae,
verum ad milia quindecim et ducentos.
O ventum horribilem atque pestilentem!

27

Minister vetuli puer Falerni,
inger mi calices amariores,
ut lex Postumiae iubet magistrae
ebrioso acino ebriosioris.
At vos quo libet hinc abite, lymphae,
vini pernicies, et ad severos
migrate: hic merus est Thyonianus.

28

Pisonis comites, cohors inanis
aptis sarcinulis et expeditis

Verani optime tuque, mi Fabulle,
quid rerum geritis? Satisne cum isto
vappa frigoraque et famem tulistis?
Ecquidnam in tabulis patet lucelli
expensum, ut mihi qui meum secutus
praetorem refero datum lucello?
O Memmi, bene me ac diu supinum
tota ista trabe lentus inrumasti!
Sed, quantum video, pari fuistis
casu: nam nihilo minore verpa
farti estis. Pete nobiles amicos!
At vobis mala multa di deaeque
dent, opprobia Romuli Remique.

29

Quis hoc potest videre, quis potest pati,
nisi impudicus et vorax et aleo,
Mamurram habere quod Comata Gallia
habebat ante et ultima Britannia?
Cinaede Romule, haec videbis et feres?
Et ille nunc superbus et superfluens
perambulabit omnium cubilia
aut albulus columbus aut Adoneus?
Cinaede Romule, haec videbis et feres?
Es impudicus et vorax et aleo.
Eone nomine, imperator unice,
fuisti in ultima occidentis insula,
ut ista vestra diffututa mentula
ducenties comesset aut trecenties?
Quid est alid sinistra liberalitas?
Parum expatravit an parum elluatus est?
Paterna prima lancinata sunt bona;
secunda praeda Pontica; inde tertia
Hibera, quam scit amnis aurifer Tagus.

Nunc Galliae timetur et Britanniae.
Quid hunc malum fovetis? Aut quid hic potest
nisi uncta devorare patrimonia?
Eone nomine, urbis o potissimi,
socer generque, perdidistis omnia?

30

Alfene immemor atque unanimis false sodalibus,
iam te nil miseret, dure, tui dulcis amiculi?
Iam me prodere, iam non dubitas fallere, perfide?
Nec facta impia fallacum hominum caelicolis placent;
quae tu neglegis ac me miserum deseris in malis.
Eheu, quid faciant, dic, homines? Cuive habeant fidem?
Certe tute iubebas animam tradere, inique, me
inducens in amorem, quasi tuta omnia mi forent.
Idem nunc retrahis te ac tua dicta omnia factaque
ventos inrita ferre ac nebulas aerias sinis.
Si tu oblitus es, at di meminerunt, meminit Fides;
quae te ut paeniteat postmodo facti faciet tui.

31

Paene insularum, Sirmio, insularumque
ocelle quascumque in liquentibus stagnis
marique vasto fert uterque Neptunus,
quam te libenter quamque laetus inviso,
vix mi ipse credens Thyniam atque Bithynos
liquisse campos et videre te in tuto.
O quid solutis est beatius curis,
cum mens onus reponit ac peregrino
labore fessi venimus Larem ad nostrum
desideratoque adquiescimus lecto!
Hoc est quod unum est pro laboribus tantis.
Salve, o venusta Sirmio, atque ero gaude;

gaudete vosque, o Lydiae lacus undae;
ridete, quidquid est domi cachinnorum.

32

Amabo, mea dulcis Ipsithilla,
meae deliciae, mei lepores,
iube ad te veniam meridiatum.
Et si iusseris illud, adiuvato,
ne quis liminis obseret tabellam,
neu tibi libeat foras abire;
sed domi maneas paresque nobis
novem continuas fututiones.
Verum, si quid ages, statim iubeto:
nam pransus iaceo et satur supinus
pertundo tunicamque palliumque.

33

O furum optime balneariorum
Vibenni pater, et cinaede fili,
(nam dextra pater inquinatiore,
culo filius est voraciore)
cur non exsilium malasque in oras
itis, quandoquidem patris rapinae
notae sunt populo, et natis pilosas,
fili, non potes asse venditare?

34

Dianae sumus in fide
puellae et pueri integri;
Dianam pueri integri
  puellaeque canamus.

O Latonia, maximi
magna progenies Iovis,
quam mater prope Deliam
  deposivit olivam,

montium domina ut fores
silvarumque virentium
saltuumque reconditorum
amniumque sonantum;

tu Lucina dolentibus
Iuno dicta puerperis,
tu potens Trivia et notho es
dicta lumine Luna.

Tu cursu, dea, menstruo
metiens iter annuum,
rustica agricolae bonis
tecta frugibus exples.

Sis quocumque tibi placet
sancta nomine, Romulique,
antique ut solita es, bona
sospites ope gentem.

35

Poetae tenero, meo sodali
velim Caecilio, papyre, dicas
Veronam veniat, Novi relinquens
Comi moenia Lariumque litus:
nam quasdam volo cogitationes
amici accipiat sui meique.
Quare, si sapiet, viam vorabit,
quamvis candida milies puella
euntem revocet manusque collo
ambas iniciens roget morari,
quae nunc, si mihi vera nuntiantur,
illum deperit impotente amore:
nam quo tempore legit incohatam
DINDYMI DOMINAM, ex eo misellae

ignes interiorem edunt medullam.
Ignosco tibi, Sapphica puella
Musa doctior: est enim venuste
MAGNA Caecilio incohata MATER.

36

ANNALES Volusi, cacata charta,
votum solvite pro mea puella:
nam sanctae Veneri Cupidinique
vovit, si sibi restitutus essem
desissemque truces vibrare iambos,
electissima pessimi poetae
scripta tardipedi deo daturam
infelicibus ustilanda lignis.
Et hoc pessima se puella vidit
iocose lepide vovere divis.
Nunc, o caeruleo creata ponto,
quae sanctum Idalium Uriosque apertos,
quaeque Ancona Cnidumque harundinosam
colis, quaeque Amathunta, quaeque Golgos,
quaeque Durrachium Hadriae tabernam,
acceptum face redditumque votum,
si non inlepidum neque invenustum est.
At vos interea venite in ignem,
pleni ruris et infacetiarum
ANNALES Volusi, cacata charta.

37

Salax taberna vosque contubernales,
a pilleatis nona fratribus pila,
solis putatis esse mentulas vobis,
solis licere quidquid est puellarum
confutuere et putare ceteros hircos?
An, continenter quod sedetis insulsi

centum an ducenti, non putatis ausurum
me una ducentos inrumare sessores?
Atqui putate: namque totius vobis
frontem tabernae sopionibus scribam:
puella nam mi, quae meo sinu fugit
amata tantum quantum amabitur nulla,
pro qua mihi sunt magna bella pugnata,
consedit istic. Hanc boni beatique
omnes amatis, et quidem, quod indignum est,
omnes pusilli et semitarii moechi:
tu praeter omnes une de capillatis,
cuniculosae Celtiberiae fili,
Egnati, opaca quem bonum facit barba
et dens Hibera defricatus urina.

38

Male est, Cornifici, tuo Catullo;
male est me hercule et laboriose,
et magis magis in dies et horas.
Quem tu, quod minimum facillimumque est,
qua solatus es adlocutione?
Irascor tibi. Sic meos amores?
Paulum quid libet adlocutionis,
maestius lacrimis Simonideis.

39

Egnatius, quod candidos habet dentes,
renidet usque quaque; si ad rei ventum est
subsellium, cum orator excitat fletum,
renidet ille; si ad pii rogum fili
lugetur, orba cum flet unicum mater,
renidet ille; quidquid est, ubicumque est,
quodcumque agit, renidet; hunc habet morbum
neque elegantem, ut arbitror, neque urbanum.

Quare monendum est te mihi, bone Egnati.
Si urbanus esses aut Sabinus aut Tiburs
aut parcus Umber aut obesus Etruscus
aut Lanuvinus ater atque dentatus
aut Transpadanus, ut meos quoque attingam,
aut quilibet qui puriter lavit dentes,
tamen renidere usque quaque te nollem:
nam risu inepto res ineptior nulla est.
Nunc Celtiber es; Celtiberia in terra,
quod quisque minxit, hoc sibi solet mane
dentem atque russam defricare gingivam,
ut quo iste vester expolitior dens est,
hoc te amplius bibisse praedicet loti.

40

Quaenam te mala mens, miselle Ravide,
agit praecipitem in meos iambos?
Quis deus tibi non bene advocatus
vecordem parat excitare rixam?
An ut pervenias in ora vulgi?
Quid vis? Qualibet esse notus optas?
Eris, quandoquidem meos amores
cum longa voluisti amare poena.

41

Ameana puella defututa
tota milia me decem poposcit,
ista turpiculo puella naso,
decoctoris amica Formiani.
Propinqui, quibus est puella curae,
amicos medicosque convocate:
non est sana puella, nec rogare
qualis sit solet aes imaginosum.

42

Adeste, hendecasyllabi, quot estis
omnes undique, quotquot estis omnes.
Iocum me putat esse moecha turpis
et negat mihi vestra reddituram
pugillaria, si pati potestis.
Persequamur eam et reflagitemus.
Quae sit, quaeritis. Illa quam videtis
turpe incedere mimice ac moleste
ridentem catuli ore Gallicani.
Circumsistite eam et reflagitate:
"Moecha putida, redde codicillos,
redde, putida moecha, codicillos."
Non assis facis? O lutum, lupanar,
aut si perditius potes quid esse.
Sed non est tamen hoc satis putandum.
Quod si non aliud potest, ruborem
ferreo canis exprimamus ore.
Conclamate iterum altiore voce:
"Moecha putida, redde codicillos,
redde, putida moecha, codicillos."
Sed nil proficimus, nihil movetur.
Mutanda est ratio modusque nobis,
si quid proficere amplius potestis,
"Pudica et proba, redde codicillos."

43

Salve, nec minimo puella naso
nec bello pede nec nigris ocellis
nec longis digitis nec ore sicco
nec sane nimis elegante lingua,
decoctoris amica Formiani.
Ten provincia narrat esse bellam?
Tecum Lesbia nostra comparatur?
O saeclum insapiens et infacetum!

44

O funde noster seu Sabine seu Tiburs,
(nam te esse Tiburtem autumant, quibus non est
cordi Catullum laedere; at quibus cordi est,
quovis Sabinum pignore esse contendunt)
sed seu Sabine sive verius Tiburs,
fui libenter in tua suburbana
villa malamque pectore exspui tussim,
non immerenti quam mihi meus venter,
dum sumptuosas appeto, dedit, cenas:
nam, Sestianus dum volo esse conviva,
orationem in Antium petitorem
plenam veneni et pestilentiae legi.
Hic me gravedo frigida et frequens tussis
quassavit usque, dum in tuum sinum fugi
et me recuravi otioque et urtica.
Quare refectus maximas tibi grates
ago, meum quod non es ulta peccatum.
Nec deprecor iam, si nefaria scripta
Sesti recepso, quin gravedinem et tussim
non mihi, sed ipsi Sestio ferat frigus,
qui tunc vocat me, cum malum librum legi.

45

Acmen Septimius suos amores
tenens in gremio, "Mea," inquit, "Acme,
ni te perdite amo atque amare porro
omnes sum assidue paratus annos
quantum qui pote plurimum perire,
solus in Libya Indiaque tosta
caesio veniam obvius leoni."
Hoc ut dixit, Amor sinistra ut ante,
dextra sternuit approbationem.
At Acme leviter caput reflectens

et dulcis pueri ebrios ocellos
illo purpureo ore saviata,
"Sic," inquit, "mea vita Septimille,
huic uni domino usque serviamus,
ut multo mihi maior acriorque
ignis mollibus ardet in medullis."
Hoc ut dixit, Amor sinistra ut ante,
dextra sternuit approbationem.
Nunc ab auspicio bono profecti
mutuis animis amant, amantur.
Unam Septimius misellus Acmen
mavult quam Syrias Britanniasque;
uno in Septimio fidelis Acme
facit delicias libidinesque.
Quis ullos homines beatiores
vidit, quis Venerem auspicatiorem?

46

Iam ver egelidos refert tepores,
iam caeli furor aequinoctialis
iucundis Zephyri silescit auris.
Linquantur Phrygii, Catulle, campi
Nicaeaeque ager uber aestuosae;
ad claras Asiae volemus urbes.
Iam mens praetrepidans avet vagari,
iam laeti studio pedes vigescunt.
O dulces comitum valete coetus,
longe quos simul a domo profectos
diversae variae viae reportant.

47

Porci et Socration, duae sinistrae
Pisonis, scabies famesque mundi,
vos Veraniolo meo et Fabullo

verpus praeposuit Priapus ille?
Vos convivia lauta sumptuose
de die facitis? Mei sodales
quaerunt in trivio vocationes?

48

Mellitos oculos tuos, Iuventi,
si quis me sinat usque basiare,
usque ad milia basiem trecenta,
nec umquam videar satur futurus,
non si densior aridis aristis
sit nostrae seges osculationis.

49

Disertissime Romuli nepotum,
quot sunt quotque fuere, Marce Tulli,
quotque post aliis erunt in annis,
gratias tibi maximas Catullus
agit pessimus omnium poeta,
tanto pessimus omnium poeta
quanto tu optimus omnium patronus.

50

Hesterno, Licini, die otiosi
multum lusimus in meis tabellis,
ut convenerat esse delicatos.
Scribens versiculos uterque nostrum
ludebat numero modo hoc modo illoc,
reddens mutua per iocum atque vinum.
Atque illinc abii tuo lepore
incensus, Licini, facetiisque,
ut nec me miserum cibus iuvaret
nec somnus tegeret quiete ocellos,
sed toto indomitus furore lecto

versarer cupiens videre lucem,
ut tecum loquerer simulque ut essem.
At defessa labore membra postquam
semimortua lectulo iacebant,
hoc, iucunde, tibi poema feci,
ex quo perspiceres meum dolorem.
Nunc audax cave sis precesque nostras,
oramus, cave despuas, ocelle,
ne poenas Nemesis reposcat a te.
Est vehemens dea: laedere hanc caveto.

51

Ille mi par esse deo videtur,
ille, si fas est, superare divos,
qui sedens adversus identidem te
spectat et audit

dulce ridentem, misero quod omnis
eripit sensus mihi: nam simul te,
Lesbia, adspexi, nihil est super mi
. . . . .

lingua sed torpet, tenuis sub artus
flamma demanat, sonitu suopte
tintinant aures, gemina teguntur
lumina nocte.

Otium, Catulle, tibi molestum est;
otio exsultas nimiumque gestis;
otium et reges prius et beatas
perdidit urbes.

52

Quid est, Catulle? Quid moraris emori?
Sella in curuli struma Nonius sedet,
per consulatum perierat Vatinius;
quid est, Catulle? Quid moraris emori?

53

Risi nescio quem modo e corona,
qui, cum mirifice Vatiniana,
meus crimina Calvus explicasset,
admirans ait haec manusque tollens:
"Di magni, salaputium disertum!"

54

Othonis caput oppido est pusillum,
Heri rustica semilauta crura,
subtile et leve peditum Libonis.
Si non omnia, displicere vellem
tibi et Fufficio seni recocto
. . . .
irascere iterum meis iambis
immerentibus, unice imperator.

55

Oramus, si forte non molestum est,
demonstres ubi sint tuae tenebrae.
Te campo quaesivimus minore,
te in Circo, te in omnibus libellis,
te in templo summi Iovis sacrato.
In Magni simul ambulatione
femellas omnes, amice, prendi,
quas vultu vidi tamen serenas.
A! vel te sic ipse flagitabam,
"Camerium mihi, pessimae puellae."
Quaedam inquit, nudum reduc . . .
"En hic in roseis latet papillis."
Sed te iam ferre Herculi labos est;
tanto te in fastu negas, amice.
Non custos si fingar ille Cretum,
non si Pegaseo ferar volatu,

non Ladas ego pinnipesve Perseus,
non Rhesi niveae citaeque bigae;
adde huc plumipedas volatilesque,
ventorumque simul require cursum,
quos iunctos, Cameri, mihi dicares;
defessus tamen omnibus medullis
et multis languoribus peresus
essem te mihi, amice, quaeritando.
Dic nobis ubi sis futurus, ede
audacter, committe, crede luci.
Nunc te lacteolae tenent puellae?
Si linguam clauso tenes in ore,
fructus proicies amoris omnes.
Verbosa gaudet Venus loquella.
Vel, si vis, licet obseres palatum,
dum nostri sis particeps amoris.

56

O rem ridiculam, Cato, et iocosam
dignamque auribus et tuo cachinno.
Ride, quidquid amas, Cato, Catullum;
res est ridicula et nimis iocosa.
Deprendi modo pupulum puellae
trusantem; hunc ego, si placet Dionae,
pro telo rigida mea cecidi.

57

Pulchre convenit improbis cinaedis,
Mamurrae pathicoque Caesarique.
Nec mirum: maculae paris utrisque,
urbana altera et illa Formiana,
impressae resident nec eluentur;
morbosi pariter, gemelli utrique,

uno in lecticulo, erudituli ambo,
non hic quam ille magis vorax adulter,
rivales socii puellularum.
Pulchre convenit improbis cinaedis.

58

Caeli, Lesbia nostra, Lesbia illa,
illa Lesbia, quam Catullus unam
plus quam se atque suos amavit omnes,
nunc in quadriviis et angiportis
glubit magnanimi Remi nepotes.

59

Bononiensis Rufa Rufulum fellat,
uxor Meneni, saepe quam in sepulcretis
vidistis ipso rapere de rogo cenam,
cum devolutum ex igne prosequens panem
ab semiraso tunderetur ustore.

60

Num te leaena montibus Libystinis
aut Scylla latrans infima inguinum parte
tam mente dura procreavit ac taetra,
ut supplicis vocem in novissimo casu
contemptam haberes, a! nimis fero corde?

61

Collis o Heliconii
cultor, Uraniae genus,
qui rapis teneram ad virum
virginem, o Hymenaee Hymen,
o Hymen Hymenaee,

cinge tempora floribus
suave olentis amaraci,
flammeum cape laetus, huc
huc veni, niveo gerens
  luteum pede soccum,

excitusque hilari die,
nuptialia concinens
voce carmina tinnula,
pelle humum pedibus, manu
  pineam quate taedam.

Namque Iunia Manlio,
qualis Idalium colens
venit ad Phrygium Venus
iudicem, bona cum bona
  nubet alite virgo,

floridis velut enitens
myrtus Asia ramulis,
quos Hamadryades deae
ludicrum sibi rosido
  nutriunt umore.

Quare age huc aditum ferens
perge linquere Thespiae
rupis Aonios specus,
nympha quos super inrigat
  frigerans Aganippe;

ac domum dominam voca
coniugis cupidam novi,
mentem amore revinciens,
ut tenax hedera huc et huc
  arborem implicat errans.

Vosque item simul, integrae
virgines, quibus advenit
par dies, agite in modum
dicite, "O Hymenaee Hymen,
o Hymen Hymenaee,"

ut libentius, audiens
se citarier ad suum
munus, huc aditum ferat
dux bonae Veneris, boni
coniugator amoris.

Quis deus magis anxiis
est petendus amantibus?
Quem colent homines magis
caelitum? O Hymenaee Hymen,
o Hymen Hymenaee.

Te suis tremulus parens
invocat, tibi virgines
zonula soluunt sinus,
te timens cupida novus
captat aure maritus.

Tu fero iuveni in manus
floridam ipse puellulam
dedis a gremio suae
matris, o Hymenaee Hymen,
o Hymen Hymenaee.

Nil potest sine te Venus
fama quod bona comprobet
commodi capere, at potest
te volente. Quis huic deo
compararier ausit?

Nulla quit sine te domus
liberos dare nec parens
stirpe nitier, at potest
te volente. Quis huic deo
compararier ausit?

Quae tuis careat sacris
non queat dare praesides
terra finibus, at queat
te volente. Quis huic deo
compararier ausit?

Claustra pandite ianuae:
virgo adest. Viden ut faces
splendidas quatiunt comas?
. . . . . .
. . . . . .

. . . . . .
. . . . . .
tardet ingenuus pudor;
quem tamen magis audiens
flet quod ire necesse est.

Flere desine. Non tibi, Au-
runculeia, periculum est
ne qua femina pulchrior
clarum ab Oceano diem
viderit venientem.

Talis in vario solet
divitis domini hortulo
stare flos hyacinthinus.
Sed moraris, abit dies;
prodeas, nova nupta.

Prodeas, nova nupta, si
iam videtur, et audias
nostra verba. Vide ut faces
aureas quatiunt comas;
   prodeas, nova nupta.

Non tuus levis in mala
deditus vir adultera
probra turpia persequens
a tuis teneris volet
   secubare papillis,

lenta quin velut adsitas
vitis implicat arbores,
implicabitur in tuum
complexum. Sed abit dies;
   prodeas, nova nupta.

O cubile quod omnibus
. . . . . .
. . . . . .
. . . . . .
   candido pede lecti,

quae tuo veniunt ero,
quanta gaudia, quae vaga
nocte, quae medio die
gaudeat. Sed abit dies;
   prodeas, nova nupta.

Tollite, o pueri, faces:
flammeum video venire.
Ite, concinite in modum,
"O Hymen Hymenaee io,
   o Hymen Hymenaee."

Ne diu taceat procax
Fescennina iocatio
nec nuces pueris neget
desertum domini audiens
concubinus amorem.

Da nuces pueris, iners
concubine: satis diu
lusisti nucibus. Libet
iam servire Talasio.
Concubine, nuces da.

Sordebant tibi vilicae,
concubine, hodie atque heri;
nunc tuum cinerarius
tondet os. Miser a! miser
concubine, nuces da.

Diceris male te a tuis
unguentate glabris marite
abstinere; sed abstine.
O Hymen Hymenaee io,
o Hymen Hymenaee.

Scimus haec tibi quae licent
sola cognita; sed marito
ista non eadem licent.
O Hymen Hymenaee io,
o Hymen Hymenaee.

Nupta, tu quoque, quae tuus
vir petet, cave ne neges,
ne petitum aliunde eat.
O Hymen Hymenaee io,
o Hymen Hymenaee.

En tibi domus ut potens
et beata viri tui,
quae tibi sine serviat
(o Hymen Hymenaee io,
o Hymen Hymenaee)

usque dum tremulum movens
cana tempus anilitas
omnia omnibus adnuit.
O Hymen Hymenaee io,
o Hymen Hymenaee.

Transfer omine cum bono
limen aureolos pedes
rasilemque subi forem.
O Hymen Hymenaee io,
o Hymen Hymenaee.

Adspice unus ut accubans
vir tuus Tyrio in toro
totus immineat tibi.
O Hymen Hymenaee io,
o Hymen Hymenaee.

Illi non minus ac tibi
pectore uritur intimo
flamma, sed penite magis.
O Hymen Hymenaee io,
o Hymen Hymenaee.

Mitte bracchiolum teres,
praetextate, puellulae.
Iam cubile adeat viri.
O Hymen Hymenaee io,
o Hymen Hymenaee.

Vos bonae senibus viris
cognitae bene feminae,
collocate puellulam.
O Hymen Hymenaee io,
 o Hymen Hymenaee.

Iam licet venias, marite.
Uxor in thalamo tibi est,
ore floridulo nitens
alba parthenice velut
 luteumve papaver.

At, marite, (ita me iuvent
caelites) nihilo minus
pulcher es, neque te Venus
neglegit. Sed abit dies;
 perge, ne remorare.

Non diu remoratus es;
iam venis. Bona te Venus
iuverit, quoniam palam
quod cupis capis et bonum
 non abscondis amorem.

Ille pulveris Africi
siderumque micantium
subducat numerum prius,
qui vestri numerare vult
 multa milia ludi.

Ludite, ut libet, et brevi
liberos date. Non decet
tam vetus sine liberis
nomen esse, sed indidem
 semper ingenerari.

Torquatus volo parvulus
matris e gremio suae
porrigens teneras manus
dulce rideat ad patrem
semihiante labello.

Sit suo similis patri
Manlio et facile insciis
noscitetur ab omnibus
et pudicitiam suae
matris indicet ore.

Talis illius a bona
matre laus genus approbet,
qualis unica ab optima
matre Telemacho manet
fama Penelopeo.

Claudite ostia, virgines:
lusimus satis. At, boni
coniuges, bene vivite et
munere assiduo valentem
exercete iuventam.

62

IUVENES

Vesper adest, iuvenes, consurgite: Vesper Olympo
exspectata diu vix tandem lumina tollit.
Surgere iam tempus, iam pinguis linquere mensas:
iam veniet virgo, iam dicetur hymenaeus.
Hymen o Hymenaee, Hymen ades o Hymenaee.

VIRGINES

Cernitis, innuptae, iuvenes? Consurgite contra:
nimirum Oetaeos ostendit Noctifer ignes.

Sic certe est. Viden ut perniciter exsiluere?
Non temere exsiluere; canent quod vincere par est.
Hymen o Hymenaee, Hymen ades o Hymenaee.

IUVENES

Non facilis nobis, aequales, palma parata est;
adspicite, innuptae secum ut meditata requirunt.
Non frustra meditantur: habent memorabile quod sit;
nec mirum, penitus quae tota mente laborant.
Nos alio mentes, alio divisimus aures.
Iure igitur vincemur; amat victoria curam.
Quare nunc animos saltem convertite vestros:
dicere iam incipient, iam respondere decebit.
Hymen o Hymenaee, Hymen ades o Hymenaee.

VIRGINES

Hespere, qui caelo fertur crudelior ignis?
Qui natam possis complexu avellere matris,
complexu matris retinentem avellere natam
et iuveni ardenti castam donare puellam.
Quid faciunt hostes capta crudelius urbe?
Hymen o Hymenaee, Hymen ades o Hymenaee.

IUVENES

Hespere, qui caelo lucet iucundior ignis?
Qui desponsa tua firmes conubia flamma,
quae pepigere viri, pepigerunt ante parentes,
nec iunxere prius quam se tuus extulit ardor.
Quid datur a divis felici optatius hora?
Hymen o Hymenaee, Hymen ades o Hymenaee.

VIRGINES

Hesperus e nobis, aequales, abstulit unam.

. . . .

IUVENES

. . . .

Namque tuo adventu vigilat custodia semper.
Nocte latent fures, quos idem saepe revertens,
Hespere, mutato comprendis nomine eosdem.
At libet innuptis ficto te carpere questu.
Quid tum, si carpunt tacita quem mente requirunt?
Hymen o Hymenaee, Hymen ades o Hymenaee.

VIRGINES

Ut flos in saeptis secretus nascitur hortis,
ignotus pecori, nullo contusus aratro,
quem mulcent aurae, firmat sol, educat imber;
multi illum pueri, multae optavere puellae;
idem cum tenui carptus defloruit ungui,
nulli illum pueri, nullae optavere puellae, —
sic virgo, dum intacta manet, dum cara suis est.
Cum castum amisit polluto corpore florem,
nec pueris iucunda manet nec cara puellis.
Hymen o Hymenaee, Hymen ades o Hymenaee.

IUVENES

Ut vidua in nudo vitis quae nascitur arvo
numquam se extollit, numquam mitem educat uvam,
sed tenerum prono deflectens pondere corpus
iam iam contingit summum radice flagellum;
hanc nulli agricolae, nulli coluere iuvenci;
at si forte eadem est ulmo coniuncta marito,
multi illam agricolae, multi coluere iuvenci, —
sic virgo, dum intacta manet, dum inculta senescit.
Cum par conubium maturo tempore adepta est,
cara viro magis et minus est invisa parenti.

Et tu ne pugna cum tali coniuge, virgo.
Non aequum est pugnare, pater cui tradidit ipse,
ipse pater cum matre, quibus parere necesse est.
Virginitas non tota tua est, ex parte parentum est:
tertia pars patri, pars est data tertia matri,
tertia sola tua est. Noli pugnare duobus
qui genero sua iura simul cum dote dederunt.
Hymen o Hymenaee, Hymen ades o Hymenaee.

63

Super alta vectus Attis celeri rate maria,
Phrygium ut nemus citato cupide pede tetigit
adiitque opaca silvis redimita loca deae,
stimulatus ibi furenti rabie, vagus animis,
devolvit ili acuto sibi pondera silice.
Itaque ut relicta sensit sibi membra sine viro,
etiam recente terrae sola sanguine maculans,
niveis citata cepit manibus leve tympanum,
tympanum, tubam Cybelles, tua, mater, initia,
quatiensque terga tauri teneris cava digitis,
canere haec suis adorta est tremebunda comitibus:
"Agite, ite ad alta, Gallae, Cybeles nemora simul,
simul ite, Dindymenae dominae vaga pecora,
aliena quae petentes velut exsules loca,
sectam meam exsecutae duce me, mihi comites,
rapidum salum tulistis truculentaque pelagi
et corpus evirastis Veneris nimio odio;
hilarate erae citatis erroribus animum.
Mora tarda mente cedat; simul ite, sequimini
Phrygiam ad domum Cybelles, Phrygia ad nemora deae,
ubi cymbalum sonat vox, ubi tympana reboant,
tibicen ubi canit Phryx curvo grave calamo,
ubi capita Maenades vi iaciunt hederigerae,

ubi sacra sancta acutis ululatibus agitant,
ubi suevit illa divae volitare vaga cohors,
quo nos decet citatis celerare tripudiis."
Simul haec comitibus Attis cecinit notha mulier,
thiasus repente linguis trepidantibus ululat,
leve tympanum remugit, cava cymbala recrepant,
viridem citus adit Idam properante pede chorus.
Furibunda simul anhelans vaga vadit animam agens
comitata tympano Attis per opaca nemora dux,
veluti iuvenca vitans onus indomita iugi;
rapidae ducem sequuntur Gallae properipedem.
Itaque, ut domum Cybelles tetigere lassulae,
nimio e labore somnum capiunt sine Cerere.
Piger his labante langore oculos sopor operit;
abit in quiete molli rabidus furor animi.
Sed ubi oris aurei Sol radiantibus oculis
lustravit aethera album, sola dura, mare ferum,
pepulitque noctis umbras vegetis sonipedibus,
ibi Somnus excitum Attin fugiens citus abiit;
trepidante eum recepit dea Pasithea sinu.
Ita de quiete molli rapida sine rabie
simul ipse pectore Attis sua facta recoluit
liquidaque mente vidit sine quis ubique foret,
animo aestuante rusum reditum ad vada tetulit.
Ibi maria vasta visens lacrimantibus oculis
patriam adlocuta maesta est ita voce miseriter:
"Patria o mei creatrix, patria o mea genetrix,
ego quam miser relinquens, dominos ut erifugae
famuli solent, ad Idae tetuli nemora pedem,
ut apud nivem et ferarum gelida stabula forem
et earum omnia adirem furibunda latibula,
ubinam aut quibus locis te positam, patria, reor?
Cupit ipsa pupula ad te sibi derigere aciem,
rabie fera carens dum breve tempus animus est.

Egone a mea remota haec ferar in nemora domo?
Patria, bonis, amicis, genitoribus abero?
Abero foro, palaestra, stadio, et gymnasiis?
Miser, a! miser, querendum est etiam atque etiam, anime.
Quod enim genus figurae est ego non quod obierim?
Ego mulier, ego adulescens, ego ephebus, ego puer,
ego gymnasi fui flos, ego eram decus olei:
mihi ianuae frequentes, mihi limina tepida,
mihi floridis corollis redimita domus erat,
linquendum ubi esset orto mihi sole cubiculum.
Ego nunc deum ministra et Cybeles famula ferar?
Ego Maenas, ego mei pars, ego vir sterilis ero?
Ego viridis algida Idae nive amicta loca colam?
Ego vitam agam sub altis Phrygiae columinibus,
ubi cerva silvicultrix, ubi aper nemorivagus?
Iam iam dolet quod egi, iam iamque paenitet."
Roseis ut huic labellis sonitus citus abiit,
geminas deorum ad aures nova nuntia referens,
ibi iuncta iuga resolvens Cybele leonibus
laevumque pecoris hostem stimulans ita loquitur:
"Agedum," inquit, "age ferox i, fac ut hunc furor agitet,
fac uti furoris ictu reditum in nemora ferat,
mea libere nimis qui fugere imperia cupit.
Age caede terga cauda, tua verbera patere,
fac cuncta mugienti fremitu loca retonent,
rutilam ferox torosa cervice quate iubam."
Ait haec minax Cybelle religatque iuga manu.
Ferus ipse sese adhortans rapidum incitat animo,
vadit, fremit, refringit virgulta pede vago.
At ubi umida albicantis loca litoris adiit
tenerumque vidit Attin prope marmora pelagi,
facit impetum; ille demens fugit in nemora fera;
ibi semper omne vitae spatium famula fuit.

Dea magna, dea Cybelle, dea domina Dindymi,
procul a mea tuus sit furor omnis, era, domo:
alios age incitatos, alios age rapidos.

64

Peliaco quondam prognatae vertice pinus
dicuntur liquidas Neptuni nasse per undas
Phasidos ad fluctus et fines Aeetaeos,
cum lecti iuvenes, Argivae robora pubis,
auratam optantes Colchis avertere pellem
ausi sunt vada salsa cita decurrere puppi,
caerula verrentes abiegnis aequora palmis.
Diva quibus retinens in summis urbibus arces,
ipsa levi fecit volitantem flamine currum,
pinea coniungens inflexae texta carinae.
Illa rudem cursu prima imbuit Amphitriten.
Quae simul ac rostro ventosum proscidit aequor
tortaque remigio spumis incanuit unda,
emersere feri candenti e gurgite vultus
aequoreae monstrum Nereides admirantes.
Illa, si qua alia, viderunt luce marinas
mortales oculi nudato corpore Nymphas
nutricum tenus exstantes e gurgite cano.
Tum Thetidis Peleus incensus fertur amore,
tum Thetis humanos non despexit hymenaeos,
tum Thetidi pater ipse iugandum Pelea sensit.
O nimis optato saeclorum tempore nati
heroes, salvete, deum genus! O bona matrum
progenies, salvete iterum! . . .
Vos ego saepe meo vos carmine compellabo;
teque adeo eximie taedis felicibus aucte,
Thessaliae columen, Peleu, cui Iuppiter ipse,
ipse suos divum genitor concessit amores.
Tene Thetis tenuit pulcherrima Nereine?

Tene suam Tethys concessit ducere neptem
Oceanusque, mari totum qui amplectitur orbem?
Quae simul optatae finito tempore luces
advenere, domum conventu tota frequentat
Thessalia, oppletur laetanti regia coetu;
dona ferunt prae se, declarant gaudia vultu.
Deseritur Cieros, linquunt Phthiotica Tempe
Crannonisque domos ac moenia Larisaea,
Pharsaliam coeunt, Pharsalia tecta frequentant.
Rura colit nemo, mollescunt colla iuvencis,
non humilis curvis purgatur vinea rastris,
non glaebam prono convellit vomere taurus,
non falx attenuat frondatorum arboris umbram,
squalida desertis rubigo infertur aratris.
Ipsius at sedes, quacumque opulenta recessit
regia, fulgenti splendent auro atque argento.
Candet ebur soliis, collucent pocula mensae,
tota domus gaudet regali splendida gaza.
Pulvinar vero divae geniale locatur
sedibus in mediis, Indo quod dente politum
tincta tegit roseo conchyli purpura fuco.
Haec vestis priscis hominum variata figuris
heroum mira virtutes indicat arte:
namque fluentisono prospectans litore Diae,
Thesea cedentem celeri cum classe tuetur
indomitos in corde gerens Ariadna furores,
necdum etiam sese quae visit visere credit,
ut pote fallaci quae tum primum excita somno
desertam in sola miseram se cernat harena.
Immemor at iuvenis fugiens pellit vada remis,
inrita ventosae linquens promissa procellae.
Quem procul ex alga maestis Minois ocellis,
saxea ut effigies bacchantis, prospicit, eheu,
prospicit et magnis curarum fluctuat undis,

non flavo retinens subtilem vertice mitram,
non contecta levi velatum pectus amictu,
non tereti strophio lactentis vincta papillas,
omnia quae toto delapsa e corpore passim
ipsius ante pedes fluctus salis adludebant.
Sed neque tum mitrae neque tum fluitantis amictus
illa vicem curans toto ex te pectore, Theseu,
toto animo, tota pendebat perdita mente.
A ! misera, assiduis quam luctibus externavit
spinosas Erycina serens in pectore curas,
illa tempestate, ferox quo ex tempore Theseus
egressus curvis e litoribus Piraei
attigit iniusti regis Gortynia tecta.
Nam perhibent olim crudeli peste coactam
Androgeoneae poenas exsolvere caedis
electos iuvenes simul et decus innuptarum
Cecropiam solitam esse dapem dare Minotauro.
Quis angusta malis cum moenia vexarentur,
ipse suum Theseus pro caris corpus Athenis
proicere optavit potius quam talia Cretam
funera Cecropiae nec funera portarentur.
Atque ita nave levi nitens ac lenibus auris
magnanimum ad Minoa venit sedesque superbas.
Hunc simul ac cupido conspexit lumine virgo
regia, quam suavis exspirans castus odores
lectulus in molli complexu matris alebat,
quales Eurotae progignunt flumina myrtos
aurave distinctos educit verna colores,
non prius ex illo flagrantia declinavit
lumina, quam cuncto concepit corpore flammam
funditus atque imis exarsit tota medullis.
Heu misere exagitans immiti corde furores,
sancte puer, curis hominum qui gaudia misces,
quaeque regis Golgos quaeque Idalium frondosum,

qualibus incensam iactastis mente puellam
fluctibus, in flavo saepe hospite suspirantem!
Quantos illa tulit languenti corde timores!
Quanto saepe magis fulgore expalluit auri,
cum saevum cupiens contra contendere monstrum
aut mortem appeteret Theseus aut praemia laudis!
Non ingrata tamen frustra munuscula divis
promittens tacito succendit vota labello.
Nam velut in summo quatientem bracchia Tauro
quercum aut conigeram sudanti cortice pinum,
indomitus turbo contorquens flamine robur
eruit (illa procul radicitus exturbata
prona cadit, late quaeviscumque obvia frangens),
sic domito saevum prostravit corpore Theseus
nequiquam vanis iactantem cornua ventis.
Inde pedem sospes multa cum laude reflexit
errabunda regens tenui vestigia filo,
ne labyrintheis e flexibus egredientem
tecti frustraretur inobservabilis error.
Sed quid ego a primo digressus carmine plura
commemorem, ut linquens genitoris filia vultum,
ut consanguineae complexum, ut denique matris,
quae misera in nata deperdita lamentata est,
omnibus his Thesei dulcem praeoptarit amorem;
aut ut vecta ratis spumosa ad litora Diae
venerit, aut ut eam devinctam lumina somno
liquerit immemori discedens pectore coniunx?
Saepe illam perhibent ardenti corde furentem
clarisonas imo fudisse e pectore voces,
ac tum praeruptos tristem conscendere montes
unde aciem in pelagi vastos protenderet aestus,
tum tremuli salis adversas procurrere in undas
mollia nudatae tollentem tegmina surae
atque haec extremis maestam dixisse querelis,

frigidulos udo singultus ore cientem:
"Sicine me patriis avectam, perfide, ab aris,
perfide, deserto liquisti in litore, Theseu?
Sicine discedens neglecto numine divum,
immemor a! devota domum periuria portas?
Nullane res potuit crudelis flectere mentis
consilium? Tibi nulla fuit clementia praesto,
immite ut nostri vellet miserescere pectus?
At non haec quondam blanda promissa dedisti
voce mihi; non haec misere sperare iubebas,
sed conubia laeta, sed optatos hymenaeos,
quae cuncta aerii discerpunt inrita venti.
Tum iam nulla viro iuranti femina credat,
nulla viri speret sermones esse fideles;
quis dum aliquid cupiens animus praegestit apisci,
nil metuunt iurare, nihil promittere parcunt;
sed simul ac cupidae mentis satiata libido est,
dicta nihil metuere, nihil periuria curant.
Certe ego te in medio versantem turbine leti
eripui et potius germanum amittere crevi,
quam tibi fallaci supremo in tempore deessem.
Pro quo dilaceranda feris dabor alitibusque
praeda neque iniecta tumulabor mortua terra.
Quaenam te genuit sola sub rupe leaena,
quod mare conceptum spumantibus exspuit undis,
quae Syrtis, quae Scylla rapax, quae vasta Charybdis,
talia qui reddis pro dulci praemia vita?
Si tibi non cordi fuerant conubia nostra,
saeva quod horrebas prisci praecepta parentis,
at tamen in vestras potuisti ducere sedes,
quae tibi iucundo famularer serva labore,
candida permulcens liquidis vestigia lymphis
purpureave tuum consternens veste cubile.
Sed quid ego ignaris nequiquam conquerar auris,

exsternata malo, quae nullis sensibus auctae
nec missas audire queunt nec reddere voces?
Ille autem properans mediis versatur in undis
nec quisquam apparet vacua mortalis in alga.
Sic nimis insultans extremo tempore saeva
fors etiam nostris invidit questibus auris.
Iuppiter omnipotens, utinam ne tempore primo
Gnosia Cecropiae tetigissent litora puppes,
indomito nec dira ferens stipendia tauro,
perfidus in Creta religasset navita funem,
nec malus hic celans dulci crudelia forma
consilia in nostris requiesset sedibus hospes!
Nam quo me referam? Quali spe perdita nitor?
Idomeneosne petam montes? A! gurgite lato
discernens ponti truculentum ubi dividit aequor!
An patris auxilium sperem? Quemne ipsa reliqui
respersum iuvenem fraterna caede secuta?
Coniugis an fido consoler memet amore?
Quine fugit lentos incurvans gurgite remos?
Praeterea nullo litus, sola insula, tecto,
nec patet egressus pelagi cingentibus undis;
nulla fugae ratio, nulla spes; omnia muta,
omnia sunt deserta, ostentant omnia letum.
Non tamen ante mihi languescent lumina morte
nec prius a fesso secedent corpore sensus,
quam iustam a divis exposcam prodita multam
caelestumque fidem postrema comprecer hora.
Quare facta virum multantes vindice poena,
Eumenides, quibus anguino redimita capillo
frons exspirantis praeportat pectoris iras,
huc huc adventate, meas audite querelas,
quas ego, vae! misera, extremis proferre medullis
cogor inops, ardens, amenti caeca furore.
Quae quoniam verae nascuntur pectore ab imo,

vos nolite pati nostrum vanescere luctum;
sed quali solam Theseus me mente reliquit,
tali mente, deae, funestet seque suosque."
Has postquam maesto profudit pectore voces,
supplicium saevis exposcens anxia factis,
adnuit invicto caelestum numine rector.
Quo motu tellus atque horrida contremuerunt
aequora concussitque micantia sidera mundus
Ipse autem caeca mentem caligine Theseus
consitus oblito dimisit pectore cuncta
quae mandata prius constanti mente tenebat,
dulcia nec maesto sustollens signa parenti
sospitem Erechtheum se ostendit visere portum.
Namque ferunt olim, classi cum moenia divae
linquentem natum ventis concrederet Aegeus,
talia complexum iuveni mandata dedisse:
"Nate mihi longa iucundior unice vita,
nate, ego quem in dubios cogor dimittere casus,
reddite in extrema nuper mihi fine senectae,
quandoquidem fortuna mea ac tua fervida virtus
eripit invito mihi te, cui languida nondum
lumina sunt nati cara saturata figura;
non ego te gaudens laetanti pectore mittam
nec te ferre sinam fortunae signa secundae,
sed primum multas expromam mente querelas,
canitiem terra atque infuso pulvere foedans;
inde infecta vago suspendam lintea malo,
nostros ut luctus nostraeque incendia mentis
carbasus obscurata dicet ferrugine Hibera.
Quod tibi si sancti concesserit incola Itoni,
quae nostrum genus, has sedes defendere Erechthi
adnuit, ut tauri respergas sanguine dextram,
tum vero facito ut memori tibi condita corde
haec vigeant mandata; nec ulla oblitteret aetas,

ut, simul ac nostros invisent lumina collis,
funestam antennae deponant undique vestem
candidaque intorti sustollant vela rudentes,
quam primum cernens ut laeta gaudia mente
agnoscam, cum te reducem aetas prospera sistet."
Haec mandata prius constanti mente tenentem
Thesea ceu pulsae ventorum flamine nubes
aerium nivei montis liquere cacumen.
At pater, ut summa prospectum ex arce petebat,
anxia in assiduos absumens lumina fletus,
cum primum inflati conspexit lintea veli,
praecipitem sese scopulorum e vertice iecit,
amissum credens immiti Thesea fato.
Sic funesta domus ingressus tecta paterna
morte ferox Theseus, qualem Minoidi luctum
obtulerat mente immemori talem ipse recepit.
Quae tum prospectans cedentem maesta carinam
multiplices animo volvebat saucia curas.
At parte ex alia florens volitabat Iacchus
cum thiaso Satyrorum et Nysigenis Silenis,
te quaerens, Ariadna, tuoque incensus amore.
Quae tum alacres passim lymphata mente furebant
euhoe bacchantes, euhoe capita inflectentes.
Harum pars tecta quatiebant cuspide thyrsos,
pars e divulso iactabant membra iuvenco,
pars sese tortis serpentibus incingebant,
pars obscura cavis celebrabant orgia cistis;
orgia, quae frustra cupiunt audire profani,
plangebant aliae proceris tympana palmis
aut tereti tenuis tinnitus aere ciebant,
multis raucisonos efflabant cornua bombos
barbaraque horribili stridebat tibia cantu.
Talibus amplifice vestis decorata figuris
pulvinar complexa suo velabat amictu.

Quae postquam cupide spectando Thessala pubes
expleta est, sanctis coepit decedere divis.
Hic, qualis flatu placidum mare matutino
horrificans Zephyrus proclivas incitat undas,
Aurora exoriente vagi sub limina Solis;
quae tarde primum clementi flamine pulsae
procedunt, leviterque sonant plangore cachinni,
post vento crescente magis magis increbescunt,
purpureaque procul nantes ab luce refulgent;
sic tum vestibuli linquentes regia tecta
ad se quisque vago passim pede discedebant.
Quorum post abitum princeps e vertice Pelei
advenit Chiron portans silvestria dona:
nam quodcumque ferunt campi, quos Thessala magnis
montibus ora creat, quos propter fluminis undas
aura parit flores tepidi fecunda Favoni,
hos indistinctis plexos tulit ipse corollis,
quo permulsa domus iucundo risit odore.
Confestim Penios adest, viridantia Tempe,
Tempe, quae silvae cingunt super impendentes,
Maenasin Edonis linquens celebranda choreis,
non vacuus: namque ille tulit radicitus altas
fagos ac recto proceras stipite laurus,
non sine nutanti platano lentaque sorore
flammati Phaethontis et aeria cupressu.
Haec circum sedes late contexta locavit,
vestibulum ut molli velatum fronde vireret.
Post hunc consequitur sollerti corde Prometheus,
extenuata gerens veteris vestigia poenae
quam quondam silici restrictus membra catena
persolvit pendens e verticibus praeruptis.
Inde pater divum sancta cum coniuge natisque
advenit caelo, te solum, Phoebe, relinquens
unigenamque simul cultricem montibus Idri:

Pelea nam tecum pariter soror aspernata est
nec Thetidis taedas voluit celebrare iugalis.
Qui postquam niveis flexerunt sedibus artus,
large multiplici constructae sunt dape mensae,
cum interea infirmo quatientes corpora motu
veridicos Parcae coeperunt edere cantus.
His corpus tremulum complectens undique vestis
candida purpurea talos incinxerat ora,
at roseo niveae residebant vertice vittae
aeternumque manus carpebant rite laborem.
Laeva colum molli lana retinebat amictum,
dextera tum leviter deducens fila supinis
formabat digitis, tum prono in pollice torquens
libratum tereti versabat turbine fusum,
atque ita decerpens aequabat semper opus dens,
laneaque aridulis haerebant morsa labellis
quae prius in levi fuerant exstantia filo.
Ante pedes autem candentis mollia lanae
vellera virgati custodibant calathisci.
Haec tum clarisona pellentes vellera voce
talia divino fuderunt carmine fata,
carmine, perfidiae quod post nulla arguet aetas:
"O decus eximium magnis virtutibus augens,
Emathiae tutamen opis, clarissime nato,
accipe, quod laeta tibi pandunt luce sorores,
veridicum oraclum; sed vos, quae fata sequuntur,
currite ducentes subtegmina, currite, fusi.
Adveniet tibi iam portans optata maritis
Hesperus; adveniet fausto cum sidere coniunx,
quae tibi flexanimo mentis perfundat amorem
languidulosque paret tecum coniungere somnos,
levia substernens robusto bracchia collo.
Currite ducentes subtegmina, currite, fusi.
Nulla domus tales umquam contexit amores,

nullus amor tali coniunxit foedere amantes,
qualis adest Thetidi, qualis concordia Peleo.
Currite ducentes subtegmina, currite, fusi.
Nascetur vobis expers terroris Achilles,
hostibus haud tergo sed forti pectore notus,
qui persaepe vago victor certamine cursus
flammea praevertet celeris vestigia cervae.
Currite ducentes subtegmina, currite, fusi.
Non illi quisquam bello se conferet heros,
cum Phrygii Teucro manabunt sanguine campi
Troicaque obsidens longinquo moenia bello
periuri Pelopis vastabit tertius heres.
Currite ducentes subtegmina, currite, fusi.
Illius egregias virtutes claraque facta
saepe fatebuntur natorum in funere matres,
cum incultum cano solvent a vertice crinem
putridaque infirmis variabunt pectora palmis.
Currite ducentes subtegmina, currite, fusi.
Namque velut densas praecerpens cultor aristas
sole sub ardenti flaventia demetit arva,
Troiugenum infesto prosternet corpora ferro.
Currite ducentes subtegmina, currite, fusi.
Testis erit magnis virtutibus unda Scamandri,
quae passim rapido diffunditur Hellesponto,
cuius iter caesis angustans corporum acervis
alta tepefaciet permixta flumina caede.
Currite ducentes subtegmina, currite, fusi.
Denique testis erit morti quoque reddita praeda,
cum teres excelso coacervatum aggere bustum
excipiet niveos perculsae virginis artus.
Currite ducentes subtegmina, currite, fusi.
Nam simul ac fessis dederit fors copiam Achivis
urbis Dardaniae Neptunia solvere vincla,
alta Polyxenia madefient caede sepulcra;

quae, velut ancipiti succumbens victima ferro,
proiciet truncum summisso poplite corpus.
Currite ducentes subtegmina, currite, fusi.
Quare agite optatos animi coniungite amores.
Accipiat coniunx felici foedere divam,
dedatur cupido iam dudum nupta marito.
Currite ducentes subtegmina, currite, fusi.
Non illam nutrix orienti luce revisens
hesterno collum poterit circumdare filo
(currite ducentes subtegmina, currite, fusi),
anxia nec mater discordis maesta puellae
secubitu caros mittet sperare nepotes.
Currite ducentes subtegmina, currite, fusi."
Talia praefantes quondam felicia Pelei
carmina divino cecinerunt pectore Parcae.
Praesentes namque ante domos invisere castas
heroum et sese mortali ostendere coetu,
caelicolae nondum spreta pietate solebant.
Saepe pater divum templo in fulgente revisens,
annua cum festis venissent sacra diebus,
conspexit terra centum procumbere tauros.
Saepe vagus Liber Parnasi vertice summo
Thyiadas effusis euhantis crinibus egit,
cum Delphi tota certatim ex urbe ruentes
acciperent laeti divum fumantibus aris.
Saepe in letifero belli certamine Mavors
aut rapidi Tritonis era aut Rhamnusia virgo
armatas hominum est praesens hortata catervas.
Sed postquam tellus scelere est imbuta nefando
iustitiamque omnes cupida de mente fugarunt,
perfudere manus fraterno sanguine fratres,
destitit exstinctos natus lugere parentes,
optavit genitor primaevi funera nati;
liber ut innuptae poteretur flore novercae,

ignaro mater substernens se impia nato
impia non verita est divos scelerare parentes;
omnia fanda nefanda malo permixta furore
iustificam nobis mentem avertere deorum.
Quare nec talis dignantur visere coetus
nec se contingi patiuntur lumine claro.

65

Etsi me assiduo confectum cura dolore
sevocat a doctis, Ortale, virginibus,
nec potis est dulcis Musarum expromere fetus
mens animi (tantis fluctuat ipsa malis:
namque mei nuper Lethaeo in gurgite fratris
pallidulum manans adluit unda pedem,
Troia Rhoeteo quem subter litore tellus
ereptum nostris obterit ex oculis.
Adloquar, audiero numquam tua facta loquentem,
numquam ego te, vita frater amabilior,
adspiciam posthac. At certe semper amabo,
semper maesta tua carmina morte canam,
qualia sub densis ramorum concinit umbris
Daulias, absumpti fata gemens Ityli);
sed tamen in tantis maeroribus, Ortale, mitto
haec expressa tibi carmina Battiadae,
ne tua dicta vagis nequiquam credita ventis
effluxisse meo forte putes animo,
ut missum sponsi furtivo munere malum
procurrit casto virginis e gremio,
quod miserae oblitae molli sub veste locatum,
dum adventu matris prosilit, excutitur;
atque illud prono praeceps agitur decursu,
huic manat tristi conscius ore rubor.

66

Omnia qui magni dispexit lumina mundi,
  qui stellarum ortus comperit atque obitus,
flammeus ut rapidi solis nitor obscuretur,
  ut cedant certis sidera temporibus,
ut Triviam furtim sub Latmia saxa relegans
  dulcis amor gyro devocet aerio,
idem me ille Conon caelesti in lumine vidit
  e Bereniceo vertice caesariem
fulgentem clare, quam multis illa dearum
  levia protendens bracchia pollicita est,
qua rex tempestate novo auctus hymenaeo
  vastatum finis iverat Assyrios,
dulcia nocturnae portans vestigia rixae
  quam de virgineis gesserat exuviis.
Estne novis nuptis odio Venus? Anne parentum
  frustrantur falsis gaudia lacrimulis,
ubertim thalami quas intra limina fundunt?
  Non, ita me divi, vera gemunt, iuverint.
Id mea me multis docuit regina querelis
  invisente novo proelia torva viro.
At tu non orbum luxti deserta cubile
  sed fratris cari flebile discidium?
Quam penitus maestas exedit cura medullas!
  Ut tibi tunc toto pectore sollicitae
sensibus ereptis mens excidit! At te ego certe
  cognoram a parva virgine magnanimam.
Anne bonum oblita es facinus quo regium adepta es
  coniugium, quod non fortior ausit alis?
Sed tum maesta virum mittens quae verba locuta es!
  Iuppiter, ut tristi lumina saepe manu!
Quis te mutavit tantus deus? An quod amantes
  non longe a caro corpore abesse volunt?

Atque ibi me cunctis pro dulci coniuge divis
  non sine taurino sanguine pollicita es,
si reditum tetulisset. Is haud in tempore longo
  captam Asiam Aegypti finibus addiderat.
Quis ego pro factis caelesti reddita coetu
  pristina vota novo munere dissoluo.
Invita, o regina, tuo de vertice cessi,
  invita; adiuro teque tuumque caput
(digna ferat quod si quis inaniter adiurarit),
  sed qui se ferro postulet esse parem?
Ille quoque eversus mons est quem maximum in oris
  progenies Thiae clara supervehitur,
cum Medi peperere novum mare cumque iuventus
  per medium classi barbara navit Athon.
Quid facient crines, cum ferro talia cedant?
  Iuppiter, ut Chalybon omne genus pereat
et qui principio sub terra quaerere venas
  institit ac ferri fingere duritiem!
Abiunctae paulo ante comae mea fata sorores
  lugebant, cum se Memnonis Aethiopis
unigena impellens nutantibus aera pennis
  obtulit Arsinoes Locridos ales equus,
isque per aetherias me tollens avolat umbras
  et Veneris casto collocat in gremio.
Ipsa suum Zephyritis eo famulum legarat,
  Graia Canopeis incola litoribus.
Hic liquidi vario ne solum in lumine caeli
  ex Ariadneis aurea temporibus
fixa corona foret, sed nos quoque fulgeremus
  devotae flavi verticis exuviae,
uvidulam fletu cedentem ad templa deum me
  sidus in antiquis diva novum posuit;
virginis et saevi contingens namque Leonis
  lumina, Callisto iuncta Lycaoniae,

vertor in occasum, tardum dux ante Booten,
  qui vix sero alto mergitur Oceano.
Sed quamquam me nocte premunt vestigia divum,
  lux autem canae Tethyi restituit
(pace tua fari hic liceat, Rhamnusia virgo,
  namque ego non ullo vera timore tegam,
nec si me infestis discerpent sidera dictis,
  condita quin veri pectoris evoluam) ;
non his tam laetor rebus, quam me afore semper,
  afore me a dominae vertice discrucior,
quicum ego, dum virgo quondam fuit, omnibus expers
  unguentis, una milia multa bibi.
Nunc vos, optato quas iunxit lumine taeda,
  non prius unanimis corpora coniugibus
tradite nudantes reiecta veste papillas,
  quam iucunda mihi munera libet onyx,
vester onyx, casto colitis quae iura cubili.
  Sed quae se impuro dedit adulterio,
illius a! mala dona levis bibat inrita pulvis:
  namque ego ab indignis praemia nulla peto.
Sed magis, o nuptae, semper concordia vestras,
  semper amor sedes incolat assiduus.
Tu vero, regina, tuens cum sidera divam
  placabis festis luminibus Venerem,
unguinis expertem non siris esse tuam me,
  sed potius largis adfice muneribus.
Sidera corruerint, utinam coma regia fiam,
  proximus Hydrochoi fulgeret Oarion!

67

CATULLUS

O dulci iucunda viro, iucunda parenti,
  salve, teque bona Iuppiter auctet ope,

ianua, quam Balbo dicunt servisse benigne
olim, cum sedes ipse senex tenuit,
quamque ferunt rursus voto servisse maligne,
postquam es porrecto facta marita sene.
Dic agedum nobis, quare mutata feraris
in dominum veterem deseruisse fidem.

IANUA

Non (ita Caecilio placeam, cui tradita nunc sum)
culpa mea est, quamquam dicitur esse mea,
nec peccatum a me quisquam pote dicere quidquam:
verum isti populo ianua quidque facit,
qui, quacumque aliquid reperitur non bene factum,
ad me omnes clamant, "Ianua, culpa tua est."

CATULLUS

Non istuc satis est uno te dicere verbo
sed facere ut quivis sentiat et videat.

IANUA

Qui possum? Nemo quaerit nec scire laborat.

CATULLUS

Nos volumus; nobis dicere ne dubita.

IANUA

Primum igitur, virgo quod fertur tradita nobis,
falsum est. Non illam vir prior attigerit,
languidior tenera cui pendens sicula beta
numquam se mediam sustulit ad tunicam;
sed pater illius nati violasse cubile
dicitur et miseram conscelerasse domum,
sive quod impia mens caeco flagrabat amore,
seu quod iners sterili semine natus erat

et quaerendus is unde foret nervosius illud
quod posset zonam solvere virgineam.

CATULLUS

Egregium narras mira pietate parentem,
qui ipse sui nati minxerit in gremium.

IANUA

Atqui non solum hoc se dicit cognitum habere
Brixia Cycneae supposita speculae,
flavus quam molli percurrit flumine Mella,
Brixia, Veronae mater amata meae,
sed de Postumio et Corneli narrat amore,
cum quibus illa malum fecit adulterium.
Dixerit hic aliquis: "Qui tu istaec, ianua, nosti,
cui numquam domini limine abesse licet
nec populum auscultare, sed hic suffixa tigillo
tantum operire soles aut aperire domum?"
Saepe illam audivi furtiva voce loquentem
solam cum ancillis haec sua flagitia,
nomine dicentem quos diximus, ut pote quae mi
speraret nec linguam esse nec oriculam.
Praeterea addebat quendam, quem dicere nolo
nomine, ne tollat rubra supercilia.
Longus homo est, magnas cui lites intulit olim
falsum mendaci ventre puerperium.

68

Quod mihi fortuna casuque oppressus acerbo
conscriptum hoc lacrimis mittis epistolium,
naufragum ut eiectum spumantibus aequoris undis
sublevem et a mortis limine restituam,
quem neque sancta Venus molli requiescere somno
desertum in lecto caelibe perpetitur

nec veterum dulci scriptorum carmine Musae
  oblectant, cum mens anxia pervigilat,
id gratum est mihi, me quoniam tibi dicis amicum
  muneraque et Musarum hinc petis et Veneris.
Sed tibi ne mea sint ignota incommoda, Manli,
  neu me odisse putes hospitis officium,
accipe quis merser fortunae fluctibus ipse,
  ne amplius a misero dona beata petas.
Tempore quo primum vestis mihi tradita pura est,
  iucundum cum aetas florida ver ageret,
multa satis lusi; non est dea nescia nostri
  quae dulcem curis miscet amaritiem.
Sed totum hoc studium luctu fraterna mihi mors
  abstulit. O misero frater adempte mihi,
tu mea tu moriens fregisti commoda, frater,
  tecum una tota est nostra sepulta domus;
omnia tecum una perierunt gaudia nostra
  quae tuus in vita dulcis alebat amor.
Cuius ego interitu tota de mente fugavi
  haec studia atque omnis delicias animi.
Quare, quod scribis Veronae turpe Catullo
  esse, quod hic quisquis de meliore nota
frigida deserto tepefecit membra cubili,
  id, Manli, non est turpe, magis miserum est.
Ignosces igitur, si, quae mihi luctus ademit,
  haec tibi non tribuo munera, cum nequeo.
Nam quod scriptorum non magna est copia apud me,
  hoc fit quod Romae vivimus; illa domus,
illa mihi sedes, illic mea carpitur aetas;
  huc una ex multis capsula me sequitur.
Quod cum ita sit, nolim statuas non mente maligna
  id facere aut animo non satis ingenuo,
quod tibi non utriusque petenti copia parta est:
  ultro ego deferrem, copia si qua foret.

68 *b*

Non possum reticere, deae, qua me Allius in re
  iuverit aut quantis iuverit officiis,
ne fugiens saeclis oblivescentibus aetas
  illius hoc caeca nocte tegat studium;
sed dicam vobis, vos porro dicite multis
  milibus et facite haec charta loquatur anus

. . . .

  notescatque magis mortuus atque magis,
nec tenuem texens sublimis aranea telam
  in deserto Alli nomine opus faciat.
Nam mihi quam dederit duplex Amathusia curam
  scitis et in quo me corruerit genere,
cum tantum arderem quantum Trinacria rupes
  lymphaque in Oetaeis Malia Thermopylis,
maesta neque assiduo tabescere lumina fletu
  cessarent tristique imbre madere genae,
qualis in aerii perlucens vertice montis
  rivus muscoso prosilit e lapide.
Qui, cum de prona praeceps est valle volutus,
  per medium densi transit iter populi,
dulce viatori lasso in sudore levamen,
  cum gravis exustos aestus hiulcat agros.
Hic, velut in nigro iactatis turbine nautis
  lenius adspirans aura secunda venit,
iam prece Pollucis, iam Castoris implorata,
  tale fuit nobis Allius auxilium.
Is clausum lato patefecit limite campum
  isque domum nobis isque dedit dominae,
ad quam communes exerceremus amores.
  Quo mea se molli candida diva pede
intulit et trito fulgentem in limine plantam
  innixa arguta constituit solea,

coniugis ut quondam flagrans advenit amore
  Protesilaeam Laodamia domum
inceptam frustra, nondum cum sanguine sacro
  hostia caelestis pacificasset eros.
Nil mihi tam valde placeat, Rhamnusia virgo,
  quod temere invitis suscipiatur eris.
Quam ieiuna pium desideret ara cruorem
  docta est amisso Laodamia viro,
coniugis ante coacta novi dimittere collum
  quam veniens una atque altera rursus hiems
noctibus in longis avidum saturasset amorem,
  posset ut abrupto vivere coniugio,
quod scibant Parcae non longo tempore abesse,
  si miles muros isset ad Iliacos:
nam tum Helenae raptu primores Argivorum
  coeperat ad sese Troia ciere viros,
Troia (nefas) commune sepulcrum Asiae Europaeque,
  Troia virum et virtutum omnium acerba cinis,
quaene etiam nostro letum miserabile fratri
  attulit. Ei! misero frater adempte mihi,
ei! misero fratri iucundum lumen ademptum,
  tecum una tota est nostra sepulta domus;
omnia tecum una perierunt gaudia nostra
  quae tuus in vita dulcis alebat amor.
Quem nunc tam longe non inter nota sepulcra
  nec prope cognatos compositum cineris,
sed Troia obscena, Troia infelice sepultum
  detinet extremo terra aliena solo.
Ad quam tum properans fertur simul undique pubes
  Graeca penetralis deseruisse focos,
ne Paris abducta gavisus libera moecha
  otia pacato degeret in thalamo.
Quo tibi tum casu, pulcherrima Laodamia,
  ereptum est vita dulcius atque anima

coniugium: tanto te absorbens vertice amoris
  aestus in abruptum detulerat barathrum,
quale ferunt Grai Pheneum prope Cylleneum
  siccare emulsa pingue palude solum,
quod quondam caesis montis fodisse medullis
  audit falsiparens Amphitryoniades,
tempore quo certa Stymphalia monstra sagitta
  perculit imperio deterioris eri,
pluribus ut caeli tereretur ianua divis,
  Hebe nec longa virginitate foret.
Sed tuus altus amor barathro fuit altior illo,
  qui tum te indomitam ferre iugum docuit.
Nam nec tam carum confecto aetate parenti
  una caput seri nata nepotis alit,
qui, cum divitiis vix tandem inventus avitis
  nomen testatas intulit in tabulas,
impia derisi gentilis gaudia tollens
  suscitat a cano vulturium capiti;
nec tantum niveo gavisa est ulla columbo
  compar, quae multo dicitur improbius
oscula mordenti semper decerpere rostro
  quam quae praecipue multivola est mulier.
Sed tu horum magnos vicisti sola furores,
  ut semel es flavo conciliata viro.
Aut nihil aut paulo cui tum concedere digna
  lux mea se nostrum contulit in gremium,
quam circumcursans hinc illinc saepe Cupido
  fulgebat crocina candidus in tunica.
Quae tamenetsi uno non est contenta Catullo,
  rara verecundae furta feremus erae,
ne nimium simus stultorum more molesti.
  Saepe etiam Iuno, maxima caelicolum,
coniugis in culpa flagrantem concoquit iram,
  noscens omnivoli plurima furta Iovis.

At quia nec divis homines componier aequum est,
. . . .
. . . .
ingratum tremuli tolle parentis onus.
Nec tamen illa mihi dextra deducta paterna
fragrantem Assyrio venit odore domum,
sed furtiva dedit mira munuscula nocte
ipsius ex ipso dempta viri gremio.
Quare illud satis est, si nobis is datur unis
quem lapide illa diem candidiore notat.
Hoc tibi quod potui confectum carmine munus
pro multis, Alli, redditur officiis,
ne vestrum scabra tangat robigine nomen
haec atque illa dies atque alia atque alia.
Huc addent divi quam plurima quae Themis olim
antiquis solita est munera ferre piis.
Sitis felices et tu simul et tua vita
et domus in qua nos lusimus et domina
et qui principio nobis te tradidit auspex,
a quo sunt primo omnia nata bona,
et longe ante omnes mihi quae me carior ipso est,
lux mea, qua viva vivere dulce mihi est.

69

Noli admirari quare tibi femina nulla,
Rufe, velit tenerum supposuisse femur,
non si illam rarae labefactes munere vestis
aut perluciduli deliciis lapidis.
Laedit te quaedam mala fabula, qua tibi fertur
valle sub alarum trux habitare caper.
Hunc metuunt omnes. Neque mirum : nam mala valde est
bestia nec quicum bella puella cubet.
Quare aut crudelem nasorum interfice pestem
aut admirari desine cur fugiunt.

70

Nulli se dicit mulier mea nubere malle
quam mihi, non si se Iuppiter ipse petat.
Dicit; sed mulier cupido quod dicit amanti
in vento et rapida scribere oportet aqua.

71

Si cui iure bono sacer alarum obstitit hircus
aut si quem merito tarda podagra secat,
aemulus iste tuus, qui vestrum exercet amorem,
mirifice est a te nactus utrumque malum.
Nam quotiens futuit totiens ulciscitur ambos:
illam adfligit odore, ipse perit podagra.

72

Dicebas quondam solum te nosse Catullum,
Lesbia, nec prae me velle tenere Iovem.
Dilexi tum te non tantum ut vulgus amicam,
sed pater ut natos diligit et generos.
Nunc te cognovi; quare etsi impensius uror,
multo mi tamen es vilior et levior.
"Qui potis est?" inquis. Quod amantem iniuria talis
cogit amare magis sed bene velle minus.

73

Desine de quoquam quidquam bene velle mereri
aut aliquem fieri posse putare pium.
Omnia sunt ingrata, nihil fecisse benigne est;
immo etiam taedet, taedet obestque magis,
ut mihi, quem nemo gravius nec acerbius urget
quam modo qui me unum atque unicum amicum habuit.

74

Gellius audierat patruum obiurgare solere,
si quis delicias diceret aut faceret.
Hoc ne ipsi accideret, patrui perdepsuit ipsam
uxorem et patruum reddidit Harpocratem.
Quod voluit fecit: nam, quamvis inrumet ipsum
nunc patruum, verbum non faciet patruus.

75

Huc est mens deducta tua, mea Lesbia, culpa
atque ita se officio perdidit ipsa suo,
ut iam nec bene velle queat tibi, si optima fias,
nec desistere amare, omnia si facias.

76

Si qua recordanti benefacta priora voluptas
est homini, cum se cogitat esse pium,
nec sanctam violasse fidem nec foedere in ullo
divum ad fallendos numine abusum homines,
multa parata manent in longa aetate, Catulle,
ex hoc ingrato gaudia amore tibi.
Nam quaecumque homines bene cuiquam aut dicere possunt
aut facere, haec a te dictaque factaque sunt;
omnia quae ingratae perierunt credita menti.
Quare cur tu te iam amplius excrucies?
Quin tu animo offirmas atque istinc teque reducis
et dis invitis desinis esse miser?
Difficile est longum subito deponere amorem;
difficile est, verum hoc qua libet efficias.
Una salus haec est, hoc est tibi pervincendum;
hoc facias, sive id non pote sive pote.
O di, si vestrum est misereri aut si quibus umquam
extremam iam ipsa in morte tulistis opem,

me miserum adspicite et, si vitam puriter egi,
eripite hanc pestem perniciemque mihi!
Heu mihi subrepens imos ut torpor in artus
expulit ex omni pectore laetitias.
Non iam illud quaero, contra ut me diligat illa,
aut, quod non potis est, esse pudica velit:
ipse valere opto et taetrum hunc deponere morbum.
O di, reddite mi hoc pro pietate mea!

77

Rufe mihi frustra ac nequiquam credite amice
(frustra? Immo magno cum pretio atque malo),
sicine subrepsti mi atque intestina perurens
heu misero eripuisti omnia nostra bona?
Eripuisti, eheu nostrae crudele venenum
vitae, eheu nostrae pestis amicitiae.

78

Gallus habet fratres, quorum est lepidissima coniunx
alterius, lepidus filius alterius.
Gallus homo est bellus: nam dulces iungit amores,
cum puero ut bello bella puella cubet.
Gallus homo est stultus nec se videt esse maritum,
qui patruus patrui monstret adulterium.

78 *b*

. . . .
. . . .

Sed nunc id doleo quod purae pura puellae
savia comminxit spurca saliva tua.
Verum id non impune feres: nam te omnia saecla
noscent et qui sis fama loquetur anus.

79

Lesbius est pulcher; quid ni? Quem Lesbia malit
quam te cum tota gente, Catulle, tua.
Sed tamen hic pulcher vendat cum gente Catullum,
si tria notorum savia reppererit.

80

Quid dicam, Gelli, quare rosea ista labella
hiberna fiant candidiora nive,
mane domo cum exis et cum te octava quiete
e molli longo suscitat hora die?
Nescio quid certe est. An vere fama susurrat
grandia te medii tenta vorare viri?
Sic certe est: clamant Victoris rupta miselli
ilia et emulso labra notata sero.

81

Nemone in tanto potuit populo esse, Iuventi,
bellus homo quem tu diligere inciperes
praeterquam iste tuus moribunda ab sede Pisauri
hospes inaurata pallidior statua?
Qui tibi nunc cordi est, quem tu praeponere nobis
audes et nescis quod facinus facias.

82

Quinti, si tibi vis oculos debere Catullum
aut aliud si quid carius est oculis,
eripere ei noli multo quod carius illi
est oculis seu quid carius est oculis.

83

Lesbia mi praesente viro mala plurima dicit:
haec illi fatuo maxima laetitia est.

Mule, nihil sentis. Si nostri oblita taceret,
sana esset; nunc quod gannit et obloquitur,
non solum meminit sed, quae multo acrior est res,
irata est: hoc est, uritur et loquitur.

84

Chommoda dicebat, si quando commoda vellet
dicere, et insidias Arrius hinsidias,
et tum mirifice sperabat se esse locutum
cum quantum poterat dixerat hinsidias.
Credo, sic mater, sic liber avunculus eius,
sic maternus avus dixerat atque avia.
Hoc misso in Syriam requierant omnibus aures:
audibant eadem haec leniter et leviter,
nec sibi postilla metuebant talia verba,
cum subito adfertur nuntius horribilis
Ionios fluctus, postquam illuc Arrius isset,
iam non Ionios esse, sed Hionios.

85

Odi et amo. Quare id faciam fortasse requiris.
Nescio, sed fieri sentio et excrucior.

86

Quintia formosa est multis, mihi candida, longa,
recta est. Haec ego sic singula confiteor,
totum illud "formosa" nego: nam nulla venustas,
nulla in tam magno est corpore mica salis.
Lesbia formosa est, quae cum pulcherrima tota est,
tum omnibus una omnis subripuit Veneres.

87

Nulla potest mulier tantum se dicere amatam
vere quantum a me Lesbia amata mea es:
nulla fides ullo fuit umquam in foedere tanta
quanta in amore tuo ex parte reperta mea est.

88

Quid facit is, Gelli, qui cum matre atque sorore
prurit et abiectis pervigilat tunicis?
Quid facit is patruum qui non sinit esse maritum?
Ecquid scis quantum suscipiat sceleris?
Suscipit, o Gelli, quantum non ultima Tethys
nec genitor Nympharum abluit Oceanus:
nam nihil est quidquam sceleris quo prodeat ultra,
non si demisso se ipse voret capite.

89

Gellius est tenuis; quid ni? Cui tam bona mater
tamque valens vivat tamque venusta soror
tamque bonus patruus tamque omnia plena puellis
cognatis, quare is desinat esse macer?
Qui ut nihil attingat, nisi quod fas tangere non est,
quantumvis quare sit macer invenies.

90

Nascatur magus ex Gelli matrisque nefando
coniugio et discat Persicum haruspicium:
nam magus ex matre et nato gignatur oportet,
si vera est Persarum impia religio,
gratus ut accepto veneretur carmine divos
omentum in flamma pingue liquefaciens.

91

Non ideo, Gelli, sperabam te mihi fidum
in misero hoc nostro, hoc perdito amore fore,
quod te cognossem bene constantemve putarem
aut posse a turpi mentem inhibere probro,
sed neque quod matrem nec germanam esse videbam
hanc tibi cuius me magnus edebat amor;
et quamvis tecum multo coniungerer usu,
non satis id causae credideram esse tibi.
Tu satis id duxti: tantum tibi gaudium in omni
culpa est, in quacumque est aliquid sceleris.

92

Lesbia mi dicit semper male nec tacet umquam
de me; Lesbia me dispeream nisi amat.
Quo signo? Quia sunt totidem mea; deprecor illam
assidue, verum dispeream nisi amo.

93

Nil nimium studeo, Caesar, tibi velle placere
nec scire utrum sis albus an ater homo.

94

Mentula moechatur. Moechatur mentula certe.
Hoc est quod dicunt, ipsa olera olla legit.

95

ZMYRNA mei Cinnae nonam post denique messem
quam coepta est nonamque edita post hiemem,
milia cum interea quingenta Hortensius uno

. . . .

ZMYRNA cavas Satrachi penitus mittetur ad undas,
ZMYRNAM cana diu saecula pervoluent.

At Volusi ANNALES Paduam morientur ad ipsam
et laxas scombris saepe dabunt tunicas.
Parva mei mihi sint cordi monimenta sodalis
at populus tumido gaudeat Antimacho.

96

Si quidquam mutis gratum acceptumve sepulcris
accidere a nostro, Calve, dolore potest,
quo desiderio veteres renovamus amores
atque olim missas flemus amicitias,
certe non tanto mors immatura dolori est
Quintiliae, quantum gaudet amore tuo.

97

Non (ita me di ament) quidquam referre putavi,
utrumne os an culum olfacerem Aemilio.
Nilo mundius hoc niloque immundius illud,
verum etiam culus mundior et melior:
nam sine dentibus hic; dentis os sesquipedalis,
gingivas vero ploxeni habet veteris,
praeterea rictum qualem diffissus in aestu
meientis mulae cunnus habere solet.
Hic futuit multas et se facit esse venustum
et non pistrino traditur atque asino?
Quem si qua attingit, non illam posse putemus
aegroti culum lingere carnificis?

98

In te, si in quemquam, dici pote, putide Victi,
id quod verbosis dicitur et fatuis.
Ista cum lingua, si usus veniat tibi, possis
culos et crepidas lingere carpatinas.
Si nos omnino vis omnes perdere, Victi,
hiscas; omnino quod cupis efficies.

99

Subripui tibi, dum ludis, mellite Iuventi,
saviolum dulci dulcius ambrosia.
Verum id non impune tuli: namque amplius horam
suffixum in summa me memini esse cruce,
dum tibi me purgo nec possum fletibus ullis
tantillum vestrae demere saevitiae.
Nam simul id factum est, multis diluta labella
guttis abstersisti omnibus articulis,
ne quidquam nostro contractum ex ore maneret,
tamquam commictae spurca saliva lupae.
Praeterea infesto miserum me tradere amori
non cessasti omnique excruciare modo,
ut mi ex ambrosia mutatum iam foret illud
saviolum tristi tristius elleboro.
Quam quoniam poenam misero proponis amori,
numquam iam posthac basia subripiam.

100

Caelius Aufilenum et Quintius Aufilenam
flos Veronensum depereunt iuvenum,
hic fratrem, ille sororem. Hoc est quod dicitur illud
fraternum vere dulce sodalicium.
Cui faveam potius? Caeli, tibi: nam tua nobis
per facta exhibita est unica amicitia,
cum vesana meas torreret flamma medullas.
Sis felix, Caeli, sis in amore potens.

101

Multas per gentes et multa per aequora vectus
advenio has miseras, frater, ad inferias,
ut te postremo donarem munere mortis
et mutam nequiquam adloquerer cinerem,

fraudando effectis, plus quam meretricis avarae,
quae sese toto corpore prostituit.

111

Aufilena, viro contentam vivere solo,
nuptarum laus ex laudibus eximiis;
sed cuivis quamvis potius succumbere par est,
quam matrem fratres ex patruo parere.

Si quidquam tacito commissum est [illegible]
cuius sit penitus nota fides animi,
meque esse invenies illorum iure sacratum,
Corneli, et factum me esse puta Harpocratem.

103

Aut sodes mihi redde decem sestertia, Silo,
deinde esto quamvis saevus et indomitus;
aut, si te nummi delectant, desine quaeso
leno esse atque idem saevus et indomitus.

104

Credis me potuisse meae maledicere vitae,
ambobus mihi quae carior est oculis?
Non potui, nec, si possem, tam perdite amarem;
sed tu cum Tappone omnia monstra facis.

105

Mentula conatur Pipleium scandere montem;
Musae furcillis praecipitem eiciunt.

106

Cum puero bello praeconem qui videt isse,
quid credat, nisi se vendere discupere?

99

Subripui tibi, dum ludis, mellite Iuventi,
  saviolum dulci dulcius ambrosia.
Verum id non impune tuli: namque amplius horam
  suffixum in summa me memini esse cruce,
dum tibi me purgo nec possum fletibus ullis
  tantillum vestrae demere saevitiae.
Nam simul id factum est, multis diluta labella
  guttis abstersisti omnibus articulis,
[illegible] vita? Dicere quis poterit?

108

Si, Comini, populi arbitrio tua cana senectus
  spurcata impuris moribus intereat,
non equidem dubito quin primum inimica bonorum
  lingua excerpta avido sit data vulturio,
effossos oculos voret atro gutture corvus,
  intestina canes, cetera membra lupi.

109

Iucundum, mea vita, mihi proponis amorem
  hunc nostrum inter nos perpetuumque fore.
Di magni, facite ut vere promittere possit
  atque id sincere dicat et ex animo,
ut liceat nobis tota perducere vita
  aeternum hoc sanctae foedus amicitiae.

110

Aufilena, bonae semper laudantur amicae;
  accipiunt pretium, quae facere instituunt.
Tu, quod promisti, mihi quod mentita, inimica es,
  quod nec das nec fers, saepe facis facinus.
Aut facere ingenuae est, aut non promisse pudicae,
  Aufilena, fuit; sed data corripere

fraudando effectis, plus quam meretricis avarae,
  quae sese toto corpore prostituit.

111

Aufilena, viro contentam vivere solo,
  nuptarum laus ex laudibus eximiis;
sed cuivis quamvis potius succumbere par est,
  quam matrem fratres ex patruo parere.

112

Multus homo est, Naso, neque tecum multus homo est qui
  descendit; Naso, multus es et pathicus.

113

Consule Pompeio primum duo, Cinna, solebant
  Maeciliam; facto consule nunc iterum
manserunt duo, sed creverunt milia in unum
  singula. Fecundum semen adulterio.

114

Firmanus saltu non falso Mentula dives
  fertur, qui tot res in se habet egregias,
aucupium omne genus, piscis, prata, arva, ferasque.
  Nequiquam: fructus sumptibus exsuperat.
Quare concedo sit dives, dum omnia desint.
  Saltum laudemus, dum modo ipse egeat.

115

Mentula habet instar triginta iugera prati,
  quadraginta arvi; cetera sunt maria.
Cur non divitiis Croesum superare potis sit,
  uno qui in saltu tot moda possideat:

prata, arva, ingentes silvas, saltusque, paludesque
usque ad Hyperboreos et mare ad Oceanum?
Omnia magna haec sunt, tamen ipse est maximus ultro,
non homo sed vero mentula magna minax.

116

Saepe tibi studioso animo venante requirens
carmina uti possem mittere Battiadae,
qui te lenirem nobis, neu conarere
telis infestum mittere in usque caput,
hunc video mihi nunc frustra sumptum esse laborem,
Gelli, nec nostras hic valuisse preces.
Contra nos tela ista tua evitamus amictu;
at fixus nostris tu dabis supplicium.

p. 72

87, 73, 107, 109, 2, 3